

De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Zondag 3 September 1911. No. 1757.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonneementen en Advertenties aan de ADMMISTRATIE Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Dinsdag v's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonneementsprijs: franco aan huis, per drie maanden / 1.20, voor België per jaar / 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar / 6.00 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers / —.10. Abonneementen worden aangegane door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. Advertenties: van 1 tot 6 regels / 1.20, voor elke regel meer / —.20. Aanvragen en vermelding van liefdegaven / —.12 per regel.

"Mijn onzer een".

Toen zeide de HEERE God: Zie, de mensch is geworden als onzer een, kennende het goed en het kwaad. Nu dan, dat hij zijne hand niet uitsteekt, en neme ook van den Boom des Levens, en ete, en leve in eeuwigheid. Gen. 3: 22.

De zonde van het paradijs is nog altoos de zonde ook van onze eeuw. De mensch wil niet onder God staan, maar in zijn geest zelfstandig oordeelen, evenals God zelfstandig oordeelt. Zelfs bij wat goed of kwaad zal zijn, wil de mensch dit doorzetten. Niet uit zichzelf, maar omdat satan 't hem influistert. Zoo begon het in 't Paradijs. Door van den boom te eten zou de mensch niet sterven, maar eer omgekeerd aan God gelijk worden, en alsdan zelf bekeken, zelf uitvinden, zelf beoordeelen wat goed en wat kwaad was. Niet God zou dit uitmaken en beslissen, maar de mensch zelf. Aan hem stond het oordeel hierover en niet aan God. En toen de mensch hieraan toefte en hierin bezweek, sprak de Heere hier in zijn majesteit uit: De mensch is als onzer een geworden, want hij wil zelf beslissen wat goed en wat kwaad is.

Dit was de zonde. Niet het vallen in zinnelijkheid, niet het bekoord zijn door het schoon der wereld, niet het grijpen naar het goud en keurgesceente, maar het zichzelf de wet willen stellen en het niet onderworpen willen zijn aan een wet van God. Gode desnoods eere willen geven, mits op voet van gelijkheid. Wat de zonde niet wil is een gezag dat boven ons staat, een ordinaatje waaraan we onderworpen zijn, een rechter die ons zal oordeelen. Afhankelijk in het natuurlijk leven zijn we, maar in onzen geest zullen we vrij zijn. Onze geest zal zelf oordeelen. Het oordeel van een anderen geest, die boven ons zou staan, kan niet geduld worden. Vrij, fier en onafhankelijk moeten we in ons denken zijn, en even onafhankelijk en vrij in ons oordeel. Zelfs moet dit in 't zedelijke doorgaan. Zeker, er is wat goed, er is wat kwaad, maar ook hierover heeft niemand anders dan de mensch zelf te zeggen. Hij zal 't keuren, hij zal 't weten, wat te loven en wat te laken zijn. Hij zal dit niet van God hooren en aannemen. Hij zal dit niet van God leeren en zich laten gezeggen. Het oordeel ook over goed en kwaad zal aan hem zelf staan. Het kwade zal hij vlieden en het goede zoeken, maar als hij nu vliedt wat God wil dat hij zoeken zal, en zoekt wat God wil dat hij ontvinden zal, dan is zijn oordeel zoo goed als Gods oordeel, en heeft God niets over hem te zeggen, zoo hij juist omgekeerd keurt en kiest, dan God. Hij staat, niet in macht, maar wel in zedelijke zelfkennis, volmaakt met God gelijk. Juist in zedelijk opzicht heeft God niets boven den mensch voor. God mag weten wat God wil, maar de mensch moet weten wat hij zelf wil. Alleen zijn eigen overtuiging, zijn eigen oordeel stelt hem wet.

Zoo was het in 't Paradijs, en juist zoo is het nu nog, of liever, juist zoo is het ook nu weer geworden.

Er liggen eeuwen achter ons, dat in 't Christendom, op een enkelen godloochenaar of spotter na, heel het volk het niet anders verstand, of God had over ons te zeggen en de door Hem ingestelde zedenwet beheerschte ons zedelijk leven. Men mocht overtreden, en de wet Gods schenden, maar een ieder erkende dat die wet van God gold, en dat God over een ieder onzer te oordeelen had. En toen is wel reeds anderhalve eeuw geleden de afval begonnen, maar het zedelijk leven bleef nog lange jaren ongemoeid. Men week af in geloofsaken, men brak met het Goddelijk gezag der H. Schrift, men gleed ongemerkt naar de wereld over, maar aan de Zedewet tornde men niet. In bijzaken mocht men verschillen of dit mocht en dat mocht, maar wat in de Wet Gods duidelijk en klaar was uitgesproken, behield klem op aller conscientie. Zelfs roemde men er in, dat het zich houden aan Gods Wet het echte Christendom was, en dat, wat ons leerstellig ook scheide, het hooge karakter van het zedelijk leven alle ernstgevoelen in heiligen band vereenigen bleef. Veel viel uiteen, maar de eenheid in het zedelijke hield stand. En dit niet uit overleg, maar omdat men zich in de conscientie gebonden gevoelde. Een roemen in de vrije liefde tegenover den eisch van kuisheid in het huwelijk dorst toen nog niemand aan, en zoo er één het aandorst, stiet men hem uit als een overlaet. Wat waar en schoon en

Officieele Berichten.

Generale Synode der Kerken in Nederland.

Donderdag 24 Augustus. Morgensitting. Na voorlezing der notulen van de zittingen op Dinsdag 22 Aug. welke worden gearresteerd, worden aan het agendum nog enkele punten toegevoegd. Aan de Gedeputeerden der Buitenlandse kerken zal Dinsdag a.s. gelegenheid worden gegeven de Synode toe te spreken; wegens zijn verzoekt vertrek ontvangt thans het woord Ds. Anderson van de United Original secession Church van Schotland. Zijn Eerwaarde wijst er op wat nauwe betrekking tusschen deze kerkengroep en de Geref. Kerken in Nederland bestaat; wat de Geref. in Schotland aan Nederland en ons Vorstehuis te danken hebben, en wenscht de Geref. Kerken Gods onmisbaren zegen toe tot bloei van die kerken zelf en tot den arbeid der zending in Indië. Namens de Synode spreekt Prof. Rutgers Ds. Anderson toe. Z. Hoogel. herinnert er aan, hoe de Schotse Kerken ook voor het werk der reformatie in ons Vaderland ten zegen zijn geweest, en noemt o.a. den naam van Erskine. Hij bidt Ds. Anderson en de kerken die Z. Eerw. vertegenwoordigt, de leiding des H. Geestes toe, opdat deze kerken bevestigd worden bij de zuiverheid der leer, en mogen toenemen in ledental en Godsaligheid. Ds. Donner van Amersfoort doet voorlezing van het verslag der Curatoren van de Theol. School te Kampen. Z. Eerw. gaf een overzicht van den gang der zaken aan de school der kerken. De curatoren besloten te adviseeren de school niet te verplaatsen, vooral op grond van financiële redenen. Om dezelfde reden kunnen de curatoren nog niet adviseeren over te gaan tot de benoeming van een vijftien hoogleraar en kunnen ook niet ondersteunen een voorstel van de hoogleraren, om voor de school het recht van promotie aan te vragen.

De financiële toestand der School geeft reden tot bezorgdheid; de laatste drie jaren gaven een tekort van plm. / 12000. Gedeeltelijk te wijten aan de nalatigheid van 80 kerken, die slechts eenmaal per jaar, en elf kerken, die in het geheel niet collecteerden. De hoop bestaat, dat na sluiting van de verplichtingen aan het Geref. Gymnasium te Kampen een keer te goede zal komen. De kerken zullen opgewekt worden getrouwer te collecteren en om het Studiefonds te gedanken. De belangstelling in den Theol. Schooldag is toenemende. Aan de Basiss ontvielen de medewerkers W. H. Gispens en J. van Andel en in hunne plaats werden benoemd Ds. C. Lindeboom en J. Kok. Ook nu weder nam het getal lezers en dus het batig saldo van dit blad aanmerkelijk af. Het Kerksblad verscheen niet geregeld.

Aan de orde wordt gesteld punt A van het agendum, handelende over de werkwijze der Synode; rapporteur is Ds. C. Lindeboom. De Part. Syn. van Z.-Holland (Zuid) stelt voor de Generale Synode ontbode zich op den eigen dag waarop een rapport is voorgelezen, van stemming over de daarbij behorende conclusie, maar stelde de stemming minstens een dag uit.

De Synode neemt het voorstel van de Comm. van den volgende inhoud aan:

Conclusie.

„De Synode betuigt hare instemming met de bedoeling van het voorstel, n.l. te voorkomen, dat over belangrijke onderwerpen gestemd worde, zonder dat de Synode gelegenheid ontving, zich voldoende rekenschap te geven van de door haar te nemen beslissing; doch spreke tevens uit, dat in deze geen algemeene regel kan worden gesteld, maar door den Praeses of door de vergadering telkens zal worden geoordeeld, of de stemming over de conclusien van een bepaald rapport, op den dag der voorlezing zal plaats hebben; en besluite, dat aan de benoeming van deputaten het indienen van een aanbeveling minstens twee dagen te voren, behoort vooraf te gaan, behoudens in onvermijdelijke uitzonderingsgevallen.”

Op het verzoek van de Particuliere Synode van Friesland (Z.D.) om de zaak der Evangelisatie in Friesland's Zuid-Oosthoek met ernst en klem in den lands aan te bevelen, besluit de Synode uit te spreken: 10. dat dergelijke Evangelisatie-arbeid in den lande krachtigen steun verlost; 11. dat het Moderamen worde gemachtigd thans aan de Deputaten der Classis Heerenveen, eene aanbeveling te geven namens de Gen. Synode te Zwolle vergaderd, tot steun van den Evangelisatiearbeid in Friesland's Zuid-Oosthoek.

Na de pauze wordt de zitting heropend na het zingen van Ps. 25: 2 en wordt aan de orde gesteld V: Rapport van de kerk van Utrecht over „Kerken van Gereformeerde Belijdenissen buiten ons kerkverband levende”. Rapporteur is Ds. H. Terrink, die namens de commissie van advies, in overeenstemming met het rapport van Utrecht, vier conclusies voorstelt. Een breede discussie werd hierover gevoerd, waarna besloten wordt de laatste der vier conclusies weder in handen van de commissie van advies te stellen, en deze zaak wordt dus in deze zitting niet afgehandeld.

Daarna rapporteert Prof. Bouwman over punt B: Het prediken in de gemeente door studenten in de Theologie, waarover vier voorstellen zijn ingediend, alle strekkende om dit onder andere voorwaarden weder toe te staan. De meerderheid van de commissie is er voor, een krachtige minderheid is er echter tegen.

Vele broeders, onder wie eenige hoogleraren, nemen aan de bespreking over dit punt deel. Sommigen bepleiten het nut van een optreden der studenten in de gemeente; anderen oordeelen, dat de deur niet geopend moet worden voor de studenten vóór het praeparatoir examen is afgelegd, dat de eenige toegang is voor den kansel. Een enkele wil verlof geven na het candidaatsexamen. De meerderheid van de commissie van advies is er voor om verlof te geven na het semi-candidaatsexamen, voor eenmaal per jaar, en dat dan de uitnodiging door de kerkeraden aan de college's van Hoogleraren zullen gericht moeten worden.

Met 29 stemmen verklaart de Synode zich tegen het toestaan van het prediken van studenten na het semi-candidaatsexamen en wordt dus het besluit van de vorige Synode gehandhaafd. Na het zingen van Ps. 77: 8 en het dankgebed door den praeses wordt deze middagsitting gesloten.

Vrijdag 25 Aug. Morgensitting.

Na lezing der notulen over de vergaderingen op 24 Aug., welke werden gearresteerd, stelt de voorzitter aan de orde het rapport over art. 13, de verzorging van Emeriti Predikanten, Predikantweduwen en Weezen. De rapporteur van deputaten voor art. 13, Ds. W. B. Renckema, spreekt uit dat de Geref. Kerken ten dezen opzichte steeds beter hunne roeping verstaan; meer dan / 60.000 wordt jaarlijks door de kerken voor hare Emeriti enz. opgebracht; de regeling van de Syn. van Utrecht blijft in de praktijk uitnemend te werken. Toch kwamen hier en daar nog enkele moeilijkheden voor. Enkele legaten werden ontvangen. De beslissing over de voorstellen van de Comm. van advies wordt tot later uitgesteld.

Inzake een verzoek van Ds. Grunke, em. pred. bij de kerk van Smilde B. besluit de Synode:

a. te verklaren, dat zij het afkeurt dat deze Predikant het overeengekomen bedrag niet ontvangt;

b. er bij de kerk van Smilde B. op aan te dringen, dat zij zich van haar vaststaande roeping ten deze kwijte, zoo noodig met behulp van classis en Part. Syn., opdat Ds. Grunke het hem toekomende bedrag ontvang;

c. en hiervan aan Ds. Grunke en aan den kerkeraad van Smilde B. mededeeling te doen. Een verschil tusschen de generale deputaten en die van de Part. Synode van Drenthe wordt verwezen naar de sectie, die over deze punten heeft te adviseeren, om ter zake van dit speciale punt de Synode te dienen van advies.

In antwoord op het voorstel van de Part. Syn. van Friesland (Z.D.): de Generale Syn. instrueere hare deputaten voor art. 13, K. O. aldus, dat zij gemachtigd zijn om aan Deputaten der Part. Synoden alle inlichtingen te verstrekken, die gevraagd worden, voor zover zij daartoe in staat zijn; besluit de Syn., na de verzekering van de afgevaardigden van Friesland (Z.D.) dat in de Part. Syn. de gevraagde inlichtingen zijn ingekomen, dit voorstel niet aan te nemen, aangezien voor dergelijke machtiging volgens het verleden geen noodzakelijkheid blijkt te bestaan.

Een verzoek van Ds. Ploos van Amstel te Amsterdam om vernieuwen steun wordt ingewilligd.

Naar aanleiding van het financieel rapport inzake art. 13 K. O. wordt door sommige broeders over de beste wijze van boekhouding gesproken. De praeses stelt voor, dat al de boeken van administratie ter tafel zullen zijn, opdat ze kunnen worden nagezien namens de Synode. De Syn. machtigt het moderamen, de charge te verleenen aan deputaten die financiële rekeningen behartigen.

Ds. Mulder brengt het rapport uit over de Deputaten voor de Generale Kas voor hulpbehoevende kerken. De staat van ontvangsten en uitgaven is nagezien en in orde bevonden. Over den gang van zaken valt niet te roemen; uit verschillende classes werd in het geheel geen collecten ontvangen, terwijl wordt betwijfeld of alle voldoen aan de bepaling van de Syn. van Groningen. Ook bleek niet, of door de deputaten werd gevraagd. Helmond ontving het laatste boekjaar niets. Om voorstel van de Com. v. advies besluit de Synode:

1. Deputaten dank te betuigen voor hun gewaardeerden arbeid;

2. Het rapport in de Acta op te nemen;

3. Er krachtig bij de Kerken op aan te dringen om:

a. meer geregeld te collecteren;

b. de insamelingen te verhoogen;

c. het vastgestelde 1/3 deel ook werkelijk aan den quacost van de deputaten af te dragen;

4. Wedrom Deputaten te benoemen en hen te verzoeken, de zaak der kas krachtiger dan tot dusver te behartigen en het mandaat van Amsterdam (Art. 66 Acta) te vernieuwen.

In verband met het verzoek van vele leden der Syn. besluit q. q. Vrijdagmiddag tot drie uur te vergaderen en voortaan des morgens om negen uur te beginnen.

De fisco doet mededeeling van wat door elke Part. Syn. in de kosten moet worden bijgedragen, en verzoekt dit bedrag Dinsdag a.s. bij hem af te dragen.

Met het zingen van Ps. 25: 4 wordt de middagsitting geopend. Aan de orde komt punt L. 1, het Rapport van de Deputaten voor de correspondentie met de Hooze Overheid. Rapporteur is Prof. Noordzij, die mededeelt dat sinds September 1908 10 kerken tot openbaring zijn gekomen. Ineensmolten zijn zeven Kerken. Opgeheven is ééne Kerk. Gewijld is de naam van drie kerken. Er zijn nu 702 Gereformeerde

Kerken. In sake de volkstelling hebben genoemde Deputaten zich in verbinding gesteld met de Regeering om een juiste volkstelling te kunnen verkrijgen. De regeering heeft alle medewerking verleend. Deputaten hebben geen uitvoering gegeven aan de opdracht om zich inzake een wijziging van de Armenwet te wenden tot de Regeering, omdat de ingediende Armenwet in verschillende kerkelijke vergaderingen is ter sprake gekomen en de Synode verschillende voorstellen daarover op haar agendum heeft. Besloten wordt zonder stemming:

a. onder dankbetuiging aan Deputaten voor den door hen verrichten arbeid, in 't algemeen hare goedkeuring te verleenen aan het Rapport van genoemde Deputaten;

b. hunne eventuele secundi te benoemen in eene door haar gestelde volgorde.

Vervolgens wordt door Ds. Mulder gerapporteerd over K. 2 het Rapport van de Deputaten voor de hulpbehoevende Catechisemeesters enz. door de actie van 1886 in het ongereede geraakt.

Besloten wordt:

a. Deputaten dank te zeggen voor hun gehouden beheer en voor den arbeid daaraan verbonden.

b. hun rapport in de Acta op te nemen.

c. De verdere uitvoering van dit mandaat in handen te stellen van de te benoemen deputaten voor de Generale Kas voor Hulpbehoevende Kerken.

Deszelfde rapporteur brengt rapport uit over het voorstel van de Particuliere Synode van N. Brabant en Limburg om aan de hulpbehoevende kerk te Helmond / 300 's jaars uit te keeren uit de Generale Kas voor hulpbehoevende kerken, om te kunnen komen tot het beroepen van een eigen Dienaar des Woords. De Synode besluit:

Deputaten voor hulpbehoevende kerken op te dragen alles te doen, wat in hun vermogen is, dat thans zoo spoedig mogelijk de besluiten der Generale Synoden van Utrecht en Amsterdam worden uitgevoerd, en haar zoo mogelijk de gevraagde som gedurende deze drie jaar uit te keeren, als er een Dienaar des Woords wordt beroepen.

Daarna deelt Ds. Wisse mede de door de commissie gewijzigde conclusie in betrekking tot het geschil van Deputaten naar art. XIII met de particuliere Synode van Drenthe. Deze conclusie wordt zonder discussie mede aangenomen; zij luidt:

1. De handelingen van Deputaten goed te keuren, daarbij echter in aanmerking nemende, dat een geschil tusschen Depp. der Partic. Synode van Drenthe en Generale Depp., vermeld in het rapport van laatstgenoemde Depp., reeds uit den weg is geruimd, zoodat de dezer zake wederzijds geen uitspraak der Generale Synode bepaald noodig wordt geacht.

2. Aan Depp. dank te zeggen voor hun belangrijken en omvangrijken arbeid.

Dr. de Moor rapporteert over H. II, het voorstel van de classis Alkmaar om aan art. 25 D. K. O. deze alinea toe te voegen, dat tot het diakenambt ook behoort duurzame verzorging van minderjarigen. De Synode gaat eenparig mede met de conclusie:

Het voorstel der classis Alkmaar, om in artikel 25 D. K. O. deze alinea toe te voegen, dat tot het diakenambt ook behoort duurzame verzorging van minderjarigen, niet aan te nemen, aangezien incidentele wijzigingen der kerkenorde ongewenscht zijn, en het voldoende geacht kan worden, wanneer zulk een omschrijving van artikel 25 in de notulen der diaconie wordt opgenomen.

Deszelfde rapporteert over H. 1—10. Besloten wordt dit rapport te laten drukken eer het wordt behandeld.

Oud. F. Kortlang rapporteert over de Buitenlandse kerken. In dit rapport wordt medegedeeld, op welke wijze het verband met de kerken in het buitenland (Engeland, Schotland, Amerika, Z.-Afrika en Benheim), is onderhouden, door bezoek op hare vergaderingen en door correspondentie.

Na eenige bespreking over de verhouding van den arbeid der Deputaten voor de buitenlandse Kerken en de afzonderlijke commissie voor de belangen der Gereformeerden in Argentinië, die zal voortgezet kunnen worden als het rapport dier commissie zal worden behandeld, wordt het rapport goedgekeurd en in de conclusies eenige wijziging aangebracht, zoodat de Synode besluit:

a. Om Deputaten voor de correspondentie met de buitenlandse kerken en voorts aan de heeren Ds. C. L. F. van Schelven, Ds. S. O. Los, Prof. Dr. H. Bavinck en Prof. Dr. H. Bouwman hartelijk dank te betuigen voor hunne onderscheiden bemoeiingen;

b. het rapport van Deputaten voor de correspondentie met Buitenlandse Kerken in de Acta op te nemen;

c. om verschillende omstandigheden geen beslissing te nemen ten opzichte van het verzoek van de United Presbyterian Church of America, om het volgende jaar een afgevaardigde te zenden;

d. opnieuv deputaten te benoemen voor de correspondentie met Buitenlandse kerken, en hun ook een gelijk credit als in het vorig jaar te openen.

Hierna wordt Ps. 95: 1 gezongen en gaat de Synode na het dankgebed van den praeses uiteen tot a. s. Dinsdag. In de morgensitting zullen dan de ontvangsten van de Buitenlandse afgevaardigden plaats hebben.